

Apare Marția. Joi și Sâmbătă.

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori
15 cr. rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr.
pentru fie-care publicare.

Testamentul acesta s'a luat la cunoscință în mod oficios de congresul nostru național-bisericesc întrunit în toamna anului 1870. — Un efect miraculos a avut publicarea lui: Din toate părțile începură tinerii români a alerga la școlile, și, fiind acum că deschise le stau de aici înainte și porțile

universităților, spre a se cultiva mai desăvârșit. Am ajuns astfel, că în scurt timp ne-am recutat un contingent destul de însemnat de bărbați inteligenți pe toate terenurile vieții publice.

Dar acum stând înaintea feței imposantei figuri a marelui donator, se ne întrebăm: satisfăcut am noi cel puțin singura dorință exprimată de El cu limba de mărte? Cu buze tremurând constrinși suntem a recunoște, că afară de drepturile, cari El ni le-a dat, afară de folosul material care l'am gustat pe urma Lui, noi nimic nu i-am adus ca tribut de recunoștință! Nici chiar modesta lui pretensiune — prin care dispune cetirea testamentului cu ocaziunea onomastice sale în toate bisericile — nu o îndeplinim cu cuvenita sfîntenie. Este adevărat, că forul nostru suprem bisericesc — congresul național bisericesc — în sesiunea sa din anul 1870 a decis a satisface dispozițiunei amintite; ba mai mult: sub influința entuzismului general, provocat la prima cetire a testamentului, a luat concludul de a sërba memoria generosului binefăcător printr'un parastas solemn ținut cu ocaziunea întrunirii sinodelor noastre protopresbiterale; mai departe pentru-ca chipul marelui donator neșters se ne rămână din veac în veac și în sufletul fiecărui fiu al bisericei noastre imprimat să fie, totdeauna înaintea ochilor să-l avem, a dispus ca în fie-care școală ortodoxă română portretul lui Gozdu să fie atârnat pe părete. În mare parte însă toate acestea au rămas literă murtă. Pe sine se onorează cei-ce ostenele-și iau a-le executat.

Un an de zile încă și decenii trei se împlinesc, de când El la cele vecinice s'a mutat cu sufletul mângăiat, că într-gă viața Sa pentru fericirea noastră a muncit. — Și noi câți am gustat din bogatele fructe ale ostenelelor lui, câți ne-am câștigat ranguri și titluri, la cari fără nobila lui faptă nici a visa nu ne era dat? — și în schimb ce prinos i-am adus? Nu ne-am manifestat recunoștința nici într'un fel.

Ca și cum ar fi un blăstăm de sus pe nēmul nostru! Multe din scăderile strămoșesci le-am păstrat până azi, dar n'am căutat ca, cel puțin cu ele să ținem neatinse și virtuțile, aplicările nobile ale lor.

Despre străbunii noștri e în deobște cunoscut, că cu sfîntenie își aduceau aminte de binefacerile, de sacrificiile, ce le făcea vr'un cetățen pentru binele comun și cu pietate numele lui pomenit era din nēm în nēm și chipul lui turnat era în metal sau tăiat în marmoră, ca fiecare prilej să aibă, să privească mereu în fața celui-ce pe pământ numai fericirea semenilor sei a ținut-o. — Noi ne mărginim „a ține minte“ nedreptățile ce ni se fac, uitând cu totul pe aceia, cari au muncit pentru a noastră ridicare materială și morală, căutând a ne elupta un loc onorabil în șirul poporilor, cu cari se trăim Provedința ne-a lăsat.

Și acesta în firea noastră fiind, în aceste momente solemne, când spiritul unuia dintre cei mai nobili binefăcători ai nēmului nostru l'am chemat, rugămu-te pe tine Părinte al nostru ceresc, aduți aminte de noi și îndreptă-ne cu o clipă mai curînd pe calea cea adevărată, care duce la tot ce e bun, nobil și sfînt; depărtăză dintre noi toate poririile rele, și fă ca între noi, pacea și buna înțelegere să se sălășuiască!

Tu divină patrónă, a sfîntului acestui locaș, ridică-ne din întunerecul, în care orbecăm, pogoră în mijlocul nostru duhul cel bun, duhul cel luminat, care ne apropie cu inimă curată de Cel ce asupra noastră vegheză. Fă, ca sămînța aruncată cu mână darnică de marele Gozdu, în inimile tinerimei noastre să prindă rădăcini puternice, și rode mănose să aducă pentru înaintarea și fericirea nēmului românesc!

Revistă Bisericească.

Congresul bis. sërbești.

Vicepreședintele Congresului național bisericesc al Sêrbilor a convocat pe 13 Octobrie o conferință membrilor Congresului, la Carlovit, spre a se consulta ce e de făcut, ca congresul amănât de guvern „pe timp nederminat“, să fie convocat iarăși.

Limba liturgică în Croația.

În Croația e veche sfortarea de a se introduce limba slavă *viie* ca limbă liturgică. În cauza asta a urmat acum o deciziune meritorică.

Cu data de 5 Septembrie a apărut decisiul Romei, care regulăză definitiv afacerea liturgiei. În liturgie, dice decisiul, *nu este permis a se folosi limba slavă viie, ci limba vechiă slavă*, cea scrisă cu caractere glagolice, folosită de pe timpul papei Inocențiu IV. Episcopii trebuie să se îngrijască de învățarea ritului și limbei vechi slave. Preotului, care este ordinar în limba vechiă slavă, numai în cazuri esecpționale îi este iertat a oficia liturgia în limba latină. Tot așa stă lucrul și cu privire la preoțimea latină. În bisericile, în cari până acum evangelia și epistolia s'au cetit pe lângă liturgia latină, în limba veche slavă, praxa această rămâne și pe viitor. Vecerniile, litaniile și predicele însă sunt a se face în limba viie a poporului. Episcopii, cari în puterea lor au introdus liturgia slavă viie, vor fi aspru pedepsiți. Decretul este iscălit de cardinalii Mazella și Panici.

Sic transit!..

O știre interesantă în felul său vine pentru Roma, adevărat corect dis, pentru Papa dela Roma.

Se scote anume la ivelă, că în pregătirile, ce s'au făcut pentru întrunirea Congresului de pace ori de desarmare propus de Țarul, Papa dela Roma a fost cu totul desconsiderat. Cum papa se consideră și el ca-o „putere“ și își are „diplomația“ sa de mare aparat, se ținea ca sigur, că va fi și „statul“ său invitat la importantul congres. Dar „sismaticul“ de Țar al tuturor Rușilor, se vede că e de alte păreri.

O telegramă din chiar Roma vestește, că la congresul pentru desarmarea generală, convocat de Țarul, numai acele puteri au fost invitate, cari dispun de teritoriu independent, iar papa, a fost simplu *exclis dela congres*.

Scim că se va turbura „Unirea“ din Blaj, dar înzadar! Sic transit gloria mundi!

Mortalitatea în țeră.

După raportul de pe luna August a.c. a oficiului statistic central, în Ungaria și Fiume, numărul născuților-vii în luna aceasta a fost de 51,714, a celor născuți-morți 1,071. Au murit în etate de: sub șapte ani 22,498, peste șapte ani 15,130. Numărul total al morților e deci 37,628. Sporirea naturală a populațiunei 15,086.

Față de aceeași lună din 1897, în August a. c. numărul născuților e mai mic cu 2000, a morților mai mare cu 1000, așa că sporirea a rămas cu peste 3000 îndărătul celei din anul trecut.

Datele statistice arată relativ mai multe născeri în ținutul dintre Dunăre și Tisa, mai puține în Transilvania! Dintre comitate numărul proporțional mai mare îl arată c. *Saboleiu* mai mic *Selagiul*.

Mai mulți au murit în com. *Ugocea*, mai puțini în c. *Șaros*.

Ma bine s'au sporit în com. *Turóc*, mai slab în *Selagiul*.

Dintre *bótele contagioase*: *aprindearea de plumă* singură a secerat 3900 vieți, dintre cari 171 cad pe Budapesta. Mai multe jertfe a avut ținutul dintre Dunăre-Tisa: 809.

Tusea măgărească a secerat 848 jertfe.

În *difterie* au murit 601. Mai mulți în *Ardeal*. Mai puțini între Tisa și Murēs.

Scarlatul a omorât cu 120 mai mulți ca în Iulie. Mai multe jertfe a avut între Dunăre și Tisa, mai puține în *Ardeal*.

În *colică* au murit 251, cu 115 mai puțini ca în luna precedentă.

În *tifus de stomach* au murit 476, dintre cari cei mai mulți din Transilvania.

În *inimă rea* (*Dysenteria rubra*) au murit 443 (în Iulie 279). Aci înse Transilvania stă în frunte.

În *turbare* au murit 4.

Starea sanitară a fost în August în genere mulțumitoare.

REVISTĂ EXTERNĂ

Creta! Creta!

Tot măr de certă e încă acest frumos ostrov de răsărit. Frecările sângerose dintre creștinii și musulmanii de pe Creta, departe de a înceta, parcă se tot îndârjesc. „Puterile“ pacificătoare nu mai știu ce să facă, dóră restabilesc ordinea și împămîntenesc pacea și liniștea.

Se spune, că toate ar merge ușor, de n'ar fi armata turcescă, la vederea căreia

creștinii, majoritatea populațiunii, se înfuriază și provocă turburări.

De aceea ambasadorii puterilor europene își dau acum toate silințele, să înduplece pe Sultanul să-și retragă oștirile din Creta. Ambasadorul Angliei, Franciei și Italiei, au primit deja prin 2 Oct. instrucțiunile guvernelor lor, în înțelesul cărora vor cere, ca Sultanul să-și retragă trupele, căci fără asta nu pot duce în deplinire reformele administrative, ce-s absolut necesare pe insulă. De își retrage trupele, puterile iau sub paza lor siguranța supușilor turci și suveranitatea Sultanului; de nu-și le retrage, vor fi silite a recurge la mijlocele cele mai de pe urmă, și nici de suveranitatea sultanului nu mai stau bune, ci vor introduce reformele cu considerarea dorinței numai a majorității creștine a locuitorilor insulei.

Iar sultanul le omoră cu tăcerea: nu dice nimic, ori de dice: făgăduiește tot; fac, fac, dar de fapt nu face nimic!

Sultanul nu cedază!

Din Candia se telegrafiază cu data 3 Oct.: Guvernorul suprem Dșevad-pașa a comunicat guvernurilor turcești de pe insulă, că sultanul a hotărît, că nu-și va retrage trupele de pe Creta.

Pregătirile Franciei.

După știrile lui „Daily News“ din Londra, guvernul francez a cumpărat o cantitate uriașă de material de război: toate magazinele sunt pline. Ordinul pentru aceste cumpărări l'a dat prima-dată *Cavaignac*. De atunci în toate fabricile de stat ori private se lucrează cu mare febrilitate la executarea comandelor mari de materii de război pentru armată, pe cari le-a comandat guvernul.

Din ROMÂNIA

Educațiunea poporului.

Se știe, că în România, care într'un trecut nu prea îndepărtat stătea foarte rău, forțe înără cu instrucțiunea poporului. — S'au făcut mai ales dela independență încôce, și se fac întruna, mari sfortări pentru a ridica poporul prin școle bune.

Despre rezultatele la cari s'a ajuns până acum, ne putem face o iconă din datele de mai jos, ce le luăm după „*Voința Națională*“, care le-a scos din Statistica oficiosă a școalelor rurale.

(*Progresul statistice*). În fie-care an, ministerul instrucțiunei publice. dă la iveală câte o statistică privitoare la învățământ.

De unde cu câți-va ani în urmă nu se putea cunôște nici numărul copiilor, cari pot urma la școală, ori cei cari urmăză, astăzi biroul statistic a luat o mare desvoltare. Dilele acestea a apărut stasistica învățământului primar rural pe anul școlar trecut, 1897—98, într'un volum de aproape 700 pagini, cu o introducere amănunțită, făcută de șeful serviciului statistic, d. Mihail Demetrescu. Iată câteva date ale ei:

(*Copii obligați la școală*). În fiecare an se face un recensământ al copiilor în vîrstă de școală. Resultatul numeric al acestui recensământ a dat în Țară, pentru anul școlar 1897—98, cifra frumoasă de 685.450 copii în vîrstă de școală, din cari: 374.469 băeți, și 310.981 fete.

(*Câți cercetăză școală de fapt?*) Dinei 685.450 copii în vîrstă de școală însă, numai 228.476 elevi au fost înscrși de părinții lor la școală; 138.604 au urmat regulat cursurile; și numai 135.515 au fost prezenți la examene; dintre cari 121.482 au fost promovați și 9118 declarați absolvenți ai școalelor rurale.

Diferența mare între numărul copiilor, cari pot urma la școală și a celor înscrși, se explică prin absoluta insuficiență a localurilor de școle și a depărtării lor de centrurile școlare, piedeci destul de mari, pentru a îngreua aplicarea severă a obligativității.

Dar făcînd o comparațiune între aceste constatări și cele de anul trecut și între

anul școlar 1888—89, ne putem bucura, că totuși învățământul poporal al României, e într'un progres vedit. Așa, avem:

In anul școlar	Prezenți la examene
1888—89	87.936
1896—97	164.047
1897—98	180.156

(*Răsplata învățătorilor harnici*). Ca stimulent puternic pentru a încuraja pe dascăli buni, legea din 1896 a prevădut recompense de 180 lei acelor din învățători, ale cărora școle sunt frecventate de minimun 60 copii în total, și de cel puțin 7 elevi în clasa ultimă.

Intenția autorului legii a fost încoronată de succes, căci din an în an, vedem sporindu-se numărul învățătorilor harnici. De unde anul trecut nu eșau de cât 70 de învățători cu recompense, anul acesta numărul lor trece peste 120.

*

În numărul viitor vom arăta, câte școle au funcționat, câte s'au zidit de nou, și ceva despre așa numitele „*Cantine școlare*“.

Procesul Dreyfuss.

== 3 Octobrie n. După cum spune „*Libre Parole*“, procurorul suprem Manau va declara în propunerea sa, că procesul Dreyfuss e imposibil să fie revizuit; *nimicirea* procesului însă, nu o ține de imposibilă.

Stirea interesantă a zilei e, după care corabia franceză „*Dubourdieu*“, ar fi ancorat deja la țărmul „*Insulei Dracului*“.

== 4 Octobrie. Eri o mulțime de popor s'a adunat înaintea localului *Salle de Wagram*, cu scopul de a ținea o adunare de demonstrație. Tumultul s'a împărțit în două tabere în Dreyfuss-ști și anti-Dreyfussisti. Taberele: au încăierat, și adunarea a degenerat în o bătaie ordinară. Pe stradă curgea sânge; 20 de ômeni au fost transportați la spital.

Că în ce chip au degenerat lucrurile în Franța, o arată faptul, că din ce în ce mai stăruitor se pomenesc de *revoluție*, de *bătaie*. „*Petite Republique*“ scrie, că e deja sigur, că Franța se află pe pragul revoluției. Guvernul să păzescă republica.

== 5 Octobrie. Zvonindu-se într'una că Franța va cere, în anumite privințe, esplăcări Germaniei, d. e. privitor la ținuta atașatului Schwarzkoppen, — un diplomat german a declarat zilele acestea:

Germania nu-și va schimba ținuta sa rezervată, de simplă privitoare. „*Afacerea* această, a dis, pe noi politicește nu ne privește de loc, din punct de vedere al justiției, de abia, din punct de vedere moral însă, da, foarte mult“.

Se anunță din Cayene diarului *Figaro*, că Dreyfuss nu știe nimic din cele ce se petrec în Franța; — chiar păzitorii săi nu pot ceti diarele.

Dreyfuss este sănătos.

Pentru plugarii noștri.

Dela președintele comisiei economice a comitatului Sibiu, primim spre publicare:

Programul

examenului final, ce se va ținea la 19 Octombrie 1898, 8 ore a. m. în școală agronomică a comitatului Sibiu, despre aptitudinea învățăcelilor în lucrările economice:

a) Lucrări de mână:

1. Tăierea de paie și napi, precum și prepararea de nutrețe mestecate. — 2. Mulgerea vacilor. — 3. Înhamarea și prinderea la car a cailor și boilor. — 4. Cășitul. — 5. Scóterea și curățirea napilor de zahăr și de nutreț. — 6. Săparea și grămădirea cu plugul de săpat Gröben și cu „*Planet junior*“. — 7. Sămănatul cu mână și cu mașina de sămănat. — 8. Scóterea, plantarea, legarea și îngrădirea pomilor. — 9. Demonstrarea diferitelor sisteme de oltoire la pomi.

b) Lucrări cu vite:

1. Aratul cu plugul universal Sack, și anume:

Cu plugul singur; cu tăietoriul dinainte; cu plugul pre două brezde; cu plugul pentru afundime; cu uneltele de curățit; cu uneltele de grămădit; cu exstirpatorul; cu făcătoriul de gropi; cu mașine de scos car-

tofi. — 2. Aratul cu plugul de schimb. — 3. Lucrări cu carul cu „Planet Junior“, și anume:

Săpatul (curățitul) în diferite lărimi, afundimi și moduri; grămăditul înăuntru și înafară; brezdarea cu marcherul; acoperirea brezdelor de semințe și neteditul cu tăvălugul. — 4. Grăpatul. 5. Semănatul cu mașina de semănat.

Două expoziții în Sebeșul-săsesc.

În ședința sa dto 3 Oct. n. c., subscrisul comitet central a luat hotărârea de a aranja în toamna anului c. în opidul *Sebeșul săsesc*, și anume în zilele din 26—30 Octombrie o expoziție de pome, a doua de acest fel la noi, și la 30 Octombrie o expoziție de vite cornute.

Spre scopul premiării ne stau la dispoziție în total 700 corone, din cari 500 corone ajutor din visteria statului și 200 cor. ajutor din fondul economic al comitatului Sibiiu.

La expoziția de pome pot lua parte ca exponenți toți locuitorii comitatului Sibiiu, și la cea de vite exclusiv proprietarii din cercul pretorial al *Sebeșului săsesc* și al *Mercurei*. Pe lângă diplome la expoziția de pome se vor distribui premii în valoare de 200 cor., și la cea de vite de 500 cor. „premii de stat“ și „premii de la comitat“.

Deschiderea solemnă a expoziției de pome se face Mercuri în 26 Octombrie n., și închiderea și premiarea Duminică în 30 Octombrie n.

Ținem a vesti despre acesta în mod prealabil pe cei interesați cu adausul, că programele speciale se vor publica în curând.

Sibiiu, 5 Octobrie 1898.

Comitetul central al „Reuniunii rom. de agricultură din comitatul Sibiiu“.

Dem. Comșa V. Tordășianu
preș. secr.

AVIS! Cu finea l. c. st. v. se va sista expediția „Telegr. Rom.“ tuturor acelor, cari mai restăză din abonamentul a. c. Deci rugăm pe toți prenumerații, cari doresc a nu se lipsi de fâie, să solvescă nesmintit până la finea lui Septembrie c. v. întreg restul abonamentului.

Administrația „Telegrafului Român“.

Noutăți.

Societatea de lectură „Petrul Maior“

a tinerimii universitare romane din Pesta, îndreptându-și totă atenția asupra îmbogățirii bibliotecii sale, aji încă prea modestă pentru a servi cu destule izvoare spre cultivarea dorită a membrilor săi, cu considerare la modestele mijloace materiale, care nu-i permit să cumpere pe bani toate cărțile ce de altfel ar dori să le aibă, face prin comitetul seu apel la toți cărturarii neamului românesc, autori și editori de cărți, instituțiile culturale și științifice etc., rugându-i să contribuie la sporirea bibliotecii numitei Societăți, care e un bun comun al națiunii întregi, prin donațiuni în cărți, reviste științifice-literare ș. a.

Avem convingerea, dice apelul, că numai întregind ast-fel biblioteca și umplând lacunele din ea, din bogățiile producției literare românesce și, întru cât va fi posibil, și streine, vom pute face tot mai mult din societatea noastră, ceea-ce trebuie să fie: sanctuarul sfânt, în care se pun bazele unei înțelepciuni practice pentru viață și unde mai pe sus de toate se conservă și cultivă tesaurul cel mai scump al nostru — limba ce-o vorbim. Da, numai ajutând din totă inima acest focal de cultură românescă, îi va fi cu putință acestuia a se susține cu vrednicie în această mare de elemente, străine nouă în limbă și aspirațiuni. Fie, ca rugarea noastră călduroasă se afle răspuns viu în inimile tuturor Românilor de bun simț, spre mulțumirea noastră și a nemului cinstit! — Apelul e datat: Budapesta, din ședința comisiunii literare a societății „Petrul Maior“, ținută la 18 Aprilie 1898, și subscris de D-nii Victor Păcală președinte și Căndin David, ref. al com. lit.

Lege pentru scutirea muncitorilor. În ministeriul de comerț s'au apucat deja

de pregătirea proiectului de lege pentru scutirea muncitorilor. Ministeriul a fost trimis în străinătate mai mulți specialiști spre studierea legilor și relațiilor de pe aiurea. Aceștia s'au întors deja acasă, și s'au pus acum să pregătescă proiectul. În prima linie vor avea în vedere încunjurarea nenorocirilor ce obvin la zidiri, în fabrici și industrie.

Adunarea de controlă pe 1898. Se face cunoscut, că adunarea din est-an a rezervistilor concediați pe timp nedeterminat și a rezervistilor substituiți, are loc în Sibiiu la 10/22 Octomvrie 1898.

Afacerea oficială, începe la 9 ore dimineața în cancelaria cercuală de completare, strada Schewis Nr. 34.

Tot acel concediat pe timp nedeterminat și rezervist, care rămâne dela adunarea de controlă, și care rămâne fără escusarea suficientă de controla ulterioară, cese va ținea în stațiunea cercului de întregire Sibiiu, în zilele de 19, 20 și 21 Noemvrie la 9 ore dimineața, va fi tractat după prescripțiile legilor militare penale.

Adunările de controlă se vor ținea și în Dumineci și sărbători, dacă cad pe zile puse.

Pentru curmarea turburărilor. Ministrul de interne al Germaniei, în conțelăgere cu cel de război a lansat zilele trecute un ordin foarte aspru, menit a pune capăt turburărilor.

În ordin sunt îndrumate autoritățile militare și polițiale, ca la turburări, după obicei-nuța provocare de trei ori, îndată să întrebuițe arma! Ordinul spune, că arma eae se întrebuița serios!

Lucru se explică așa: În cele mai multe state, mai ales în statele naționale, guvernele sunt forte cu crutare la întrebuițarea armelor față de proprii cetățeni, în timp de pace. De aceea la turburări chiar scoțându-se armata ori poliția înarmată, pentru restabilirea ordinii, se pușcă numai peste capetele oamenilor, spre a-i spăria și cu sabia se lovea numai cu latul, nu cu tăișul.

În privința asta România e dor' fără păreche de cruțătoare. Pe stradele Bucureștilor la turburări ori demonstrațiuni, cei bătuiți sunt totdeauna — polițiștii și gendarmii, căci mulțimea dă pe ei, știind că arma n'o folosesc! Acum mai doi ani la o demonstrație Flevistă pe picior mare, i-au risipit pe „demonstrații“ cu — apă rece! Au scos pompele dela pompieri și dă-le apă! Fiind iarnă și primejdie de catar, în câteva clipe nu mai era nici un picior de „demonstrant“ pe strade!

La noi în Ungaria însă, demult e ordin a trage deloc și de-adreptul în carne vie, unde se scote armata, mai ales, dacă cu nemaghiari stă ea în față...

Cruțarea e bună și umană, dar prea dă nas demonstrațiilor, și acestui lucru se vede că vrea și guvernul german să-i pună capăt.

Fișpan la Caraș-Severin. a fost numit Carol Pogány, deputat dietal „liberal“, ales dela 1875 până aji tot mereu la Hunedoara. E om de 50 de ani.

Studentele egal îndreptățite cu studenții, la universitatea din Viena. Se știe că și la universitatea din Viena au drept să asculte studiile nu numai studenții, ci și studentele. Studentele însă plăteau un didactru mai mare ca studenții. Rectorul universității a dat mai nou o publicațiune, prin care anunță, că acum și de aci încolo, nici studentele nu vor plăti didactru mai mare, ci numai cât studenții. Să fie adevărat „egal-îndreptățite“.

Hymen. Romul Vraciu învățător gr.-or. în Poiana Sibiiului și Ana Dobrotă, fidanțați.

Statistica universității din Budapesta. Din raportul rectorului universității din Budapesta către ministrul instrucției publice reese, că în anul școlar trecut la această universitate au fost înscriși cu totul 4923 ascultători. Dintre aceștia 70.38% au ales cariera juridică și de științe de stat; 14% cea de medicină 13% cea filosofică; ascultători de teologie au fost 2%.

Instrucția au provăzută 75 profesori ordinari, 23 extraordinari, 2 suplenți, 76 do-

centi (privati) și 1 învățătoriu, cu totul 177 profesori.

După confesiuni au fost 42% din numărul total romano-catolici; 30% jidani, 11% de conf. helvețiană; 9% c. augustină 3% greco-orientali (români și sârbi); 2% gr. cat.; 0.41% unitari.

Mare colecție de diare. Întreprinderea pentru fabricarea fâșiilor de diare, „Observer“ din Viena (IX. Türkenstrasse, 17.) intenționează, să facă trei mari colecții din toate acele necrologice, cari au apărut din incidentul morții Împărătesei-Regine Elisabeta, și au tractat asupra acestei tragice morți. Cele trei colecții sunt destinate una pentru M. Sa împăratul, celelalte pentru ficele Sale, principesele Gizela și Valeria.

Primirea acestor colecții la locurile preafnalte, e asigurată, se dice.

De aceea cancelaria întreprinderii „Observer“ se îndreptă către toate diarele, de di ori periodice, politice ori literare și artistice, ca să-i trimită din acei numeri, cari au apărut cu tractate despre mărtea Împărătesei, câte 3 esemplare.

Varietăți musicale. — Un jurnal, musical francez relatează, precum spune „România Musicală“ din București, faptul că un medic austriac a reușit să modifice vocea cu ajutorul cafelei, și iată cum: Se depun într'un aparat inhalator mai multe bobe de cafea sfărâmate. Pentru ca să se grăbescă degajarea materiilor volatile ale cafelei, se stropește cafeaua cu puțin rom, a cărui acțiune e nulă asupra vocii. După 2—3 aspirații, fie-care trebuie să dureze mai mult de 15 secunde, vocea capătă patru note mai jos și trei note mai sus. Așa, un sopran ordinar ajunge fără dificultate la do ascuțit. Un tenor exersat scote cu ușurință pe do-diez. Ceva mai mult, sonoritatea vocii se mărește. Efectul nu ține însă de cât, 1/2 oră; dar se poate repeta. Avis cântăreților!

— Celebra Patti și-a construit în parcul castelului său din Craigy-Nos o capelă, la care a numit și un preot catolic ca duhovnic.

— Haydn, Beethoven și Mozart, vor avea împreună un monument la Berlin. Sculptorul executor al proiectului e profesorul berlinez Rudolf Siemering.

— La Viena se va inaugura la 2 Decembrie viitor noul teatru, care poartă numele de: Teatrul jubileului împărătesc.

— Diveta Yvette Guilbert a acceptat propunerea impresarilor Rosenfeld, de a face un turneu de 100 de reprezentații prin Rusia, Germania, Austria și România, pentru care va primi 300.000 de franci și 45% din încasări. — Frumôsă sumă!

Dare de sémă.

La petrecerea tinerimii studioase din Seliște, ținută în 15/27 August s'a încasat 68 fl. și 16 cr. din cari subtrăgându-se spesele de 49 fl. 76 cr. a rămas venit curat 18 fl. 40 cr., care s'a depus în „Fondul pentru studenții sârbi“.

Cu ocaziunea acestă au binevoit a contribui următorii: Domnul Petru Comșa com. 3 fl. D-nii N. Roman com., D. Comșa, I. Isan, N. Calefar med., A. Acilenescu not. V. Aldea not, D-na Török, Dl. I. Banciu com. câte 2 fl.

Dnii: C. Herța com., D. Cuntan prof. și D. Banciu farm. câte 1 fl 50 cr.

Dnii: O. Steflea pret., A. Măcelar, I. Minoiu, D. Steflea, I. P. Roșca primar., O. Hășigan, N. Apolsan, I. Iosof preot, M. Stanilă, N. N., N. Savu not., D. B. Comșa com. I. Florian, N. Fleschin not. D-na Bucisan, D-ra Bucisan, D. Poiană, D-na Indrieș, I. Comșa, D. Lăpădat director, D-na. A. I. Banciu, I. Chirea v-not., G. Dima prof., A. Borcea preot. N. Popp. N. Vătășan, N. Itu preot. câte 1 fl.

D-na N. Luspinska 60 cr.

Dnii: D. Suroni, I. Pămfănar. I. Lupăș, I. Bărsan, A. Banciu prof, Răcuciu, D. Moga, S. Nan, N. Hanciu, O. Popa, Arsenie, N. N., C. Băilă, Dl. I. Steflea, N. Moisiu, M. Stoica, D-ra. C. Stoica, I. Juga, I. Dobrescu inv., L. Comșa com., D-na M. Dubensky, I. Rebeș, Tomoiagă, S. Banciu V. Vlad, V. Neamțu, N. Hânsa, D-na. M. Țintea, D. Mosora câte 50 cr.

N. N. 46. cr. și N. N. 10 cr.

Pentru actul D-lor de marinositate le aduce mulțumite cordiale

Tinerimea studioasă din Seliște

PARTEA LITERARĂ.

Proverbele populare.

— Însemnătatea lor —

Disertație ținută în Apoldul-românesc la adunarea Des-părțământului V. (Seliște) al „Asociațiunii“, în Maiu c de preotul

Ioachim Muntean.

(Urmare)

Om-nii, cari din firea lor sunt glu-meți și păcătoși, au întrare la petreceri și sunt bineveduți în societate. Limbutul înse numai până la o vreme, până și dă de om. Mincinosul de-ar minți se stea sorele 'n loc, ori s'o creză și el jumătate, tot „n'are cre-zământ ca și lupu ce-i flămând“ și n'o pôte duce departe. „Cu minciuna prân-zești, dar de cinat ba!“

Artăgosul caută cearta cu lumina și se ie la harță cu toți. „Este însă ac și de cojocu lui“. Când dă de-un lunatec, căruia îndată-i are tandăra, atunci „arțagul ș'a găsit pîrtăgul.“

Altul are tône. „Acum îi plouă, acum îi ninge, acum îi ese sorele.“

Cine are „dește lungi“, ori cum se mai dice „e prins cu ocaua mică“ și nu 'i-se dă răgaz, se „spele putina“, adevă se-o ie „la sănătoasă“ — e dus la „cada cu argă-sala“, acolo se pôte gândi apoi în sine: „Am umblat cât am umblat, dar acum mi-s'a 'nfundat.“

Sburdalnicul „sare din par în par“ până o pătește. Totuși se întâmplă aorea, că „Unul o face și altul o trage.“ Curat vorba ceea: „Capra face pozna și oia pate rușinea“. Deomul sărac se dice că „are oglindă mică, dar se vede tot în ea“.

Omul cu stare, când vede pe cel sărac fudulindu-se, se rostește asupra-i c'un fel de ciudă, cu dispreț, și dice, că „n'are după ce bea apă, și se mai scobește în dinți“, ori în ton ceva mai aspru: „E ca capra rîioasă, pörtă cōda înbărligată“.

Întrebi pe cineva: Ce neam e cutare și cutare? dacă aceștia nu-s înrudiți de loc, ori numai într'o spiță tare îndepărtată, îți răspunde: A! „neam“ ca „doi Sași în trei grădini“.

Ocolești un lucru și nu îndrăznești să ieși cu adevărul pe față, și se zice că „um-bli ca pisica în juru păsatului“. Vrea cineva să tăinuiească un lucru, ori să ascundă o faptă de rușine și nu isbutește, se zice despre el „bagă mîța 'n sac, dar ghiarele 'i-se vîd“.

Te ia cineva cu tilcuri, ori cu vorba mai pe departe, vrînd să te ispitescă, îi dici „unde dai și unde creapă“.

Românul e învățat să trăiască „din sêul lui“, iar despre cel lipsit — dacă din vina lui n'are ce-i trebuie, se rostește cu dispreț, ear dacă nu, mână vorba c'un fel de compătimitare „dicînd: Trăește și el bietul „dela mîna pîn la gură“.

Țărănul român e din firea lui milos și în cătva cosmopolit. Când vede pe cineva cădînd la năcaz, nu-l întrebă de ce nație-i, ci dacă pôte, sare și-i ajută. Cu atât mai mult se ajută apoi vecinii, țin uni la alții ca frații; ba încă își-dice fie-care în sine, și nu fără cuvînt — că „m'ai bun e un vecin de aproape, decât un frate de departe“.

Românului îi place să vorbească 'n po-esie ori în asămănări. Vrînd să arete, că un lucru e cu anevoie de ajuns din pricina sărăciei, îți dice „ia pîr din palmă“, iar dacă e cu neputință de împlinit, îți aminteste timp-ul, „Cînd va face plopul pere, și răchita viorele“.

N'o poți scote la cale cu iutele, ori cu voinicia, o iei mai cu ogođu și cu meșteșug, aducîndu-ți aminte de dicala „că cosașul mai mult face cu cutea ca cu vîrteuta“.

Veți pe cineva, că risipe fără socotăla din agonisala ce-i-a rămas dela alții, îți dici „a ajuns ca găina 'n vrav“, ear lui îi dici cu dojană: Hei frate, dacă vrei să ai și aji și mîne — „leagă sacu dela gură“.

Tôte încercările neizbutite de a scutura jugul sclăviei purtat de popor sute de ani, au dat naștere proverbului „capul plecat nu-l taie sabia“, de aceea cine vede pe altu, că cu împotivirea neputincioasă se face numai de ris, îi strigă: „dă-te după pîr“, că „C u-capu nu spargi zidu“.

Gusturile oamenilor sunt felurite: „Unuia 'i-place de popa, altuia de preuteasa, altuia de fata popii“.

(Va urma.)

